

Драјан Хамовић

ПРЕДАЧКИ СНИ И МОРЕ ✓

Милош Милишић: *Оињена река Михаила Асџрајне*, БИГЗ, Београд, 1996.

Четврта песничка збирка Милоша Милишића чини нам се као сажетак ауторовог пређеног пута, не доносећи поетичке обрте, мада ни даља продубљења оног већ освојеног. Песник је у ову збирку унео низ песама из својих претходних наслова, које се, на тематско-мотивском и изражајном плану, допуњују са новим остварењима. У томе погледу, Милишићева поезија садржи више токова који се обједињавају у поетској визији од сновиђења, националних и културних знамења, од призора детињства и одрастања сатканих од страхова. Збирка *Оињена река Михаила Асџрајне*, не толико пажљиво компонована, окупља различите варијетете Милишићевог песничког гласа, позива аналитичног читаоца да поново испита домете ове поезије.

Милош Милишић припада кругу следбеника оних модерних поетика који налазе одсудне разлоге да трагају за новим, делотворним начинима општења са националном и општом баштином, помоћу слика и симбола урезаних у наше колективно несвесно. У Милишићевим песмама појављују се неке кључне тачке древног народног искуства, митолошки и митски, историјски топоси који нас одређују. Ту су и лексика и формуле усмене књижевности, покоји такт старијске мелодије нашег говора и певања. Елементи које смо поменули уклапају се у ову поезију доследним поступком редукције лирског исказа, чиме песников модерни сензибилитет контролише и моделује један особен и померен лирски свет. Милишићева лирска збивања као да су дефинисана ониричком логиком, сагледана кроз визуру сна, тако да носе ви-

сок степен зачудности, својствене управо том загонетном простору живота наше душе. Подсвесни подстицаји деформишу устаљене представе и мењају режим стварности, читаоца подилази некаква „галванска језа“ од оне таме која је из наших дубина покуљала на површину лирског текста, разбивши разумске обруче. Хтонске појаве и демонска бића, област Танатоса, чине тек једну страну исказа ове поезије. Друга страна, обасјана соларним, духовним принципом, везана је за творевине српске културе, за наше манастире и епске ситуације, за узнесења на правди Бога страдалног народа, али и за стваралаштво појединаца. Тако и насловна песма ове књиге представља обраћање уметнику који је живописао Богородицу Љевишску. Благослов стварања се овде сагледава уједно и као пут поништења ствараоачевог, као мука паклена, коју призива живописац самим својим позивом и умећем. Лирски круг о песницима и писцима који су очито обележили Милишићеву лектуру, у основи су реплике на њихова дела, али и говор о драматици уметничког пута и егзистенције. Песме настале поводом Раичковића, Станескуа, Мајаковског, Миљковића (ова потоња је остала у корицама збирке *Јуда у Србији*, 1987) чине неке од најзанимљивијих досега Милишићевог певања.

Евокација детињства и младићства, доба фасцинација и траума, смештених у кућевни и породични амбијент, доносе песме преузете из песниковог првенца, под насловом *Восак, ѿморанице* (1984). Реч је о песмама наглашене чулности и сликовности, непоновљиве сугестивности младалачких бујних преживљавања. Једно ново остварење, „Курсулина 20“, која настаје као далеки одјек поменутог тематског круга, обојено фином носталгијом за минулим и изгубљеним у времену људском, истичемо као сасвим успео лирски моменат.

Приводећи крају овај кратак приказ песничке збирке *Опњена река Михаила Асџраје* морамо рећи да се у новим стиховима Милоша Милишића осећа извесно опадање ауторске усредсређености и одсуство тежње да продуктивно еволуира. Једном речи, не изгледа нам да је песник надмашио пређашње респектибилне домете (од којих су неки поново штампани у овој књизи), као што је и пропустио прилику да насушно прошири своје поетичке оквире. Неке песме, настале јамачно под упливом какве тренутне личне или друштвене иритације, неочекивани су испади једног искусног песника („Побуна“, „Писанија“, „Угузљуби“) а неке друге се исказују као бледе варијације већ коришћених мотива и поступака („Срце“, „Испустиш ли срце“, „Врата“ „Борхесове очи“, „Слегање земље“). А пошто знамо, осведочили смо се, да је Милишић песник који поседује дубљи разлог да то буде, који је и обећавао и давао, онда једноставно немамо право да речене примедбе ођутимо. Наиме, већ неке од нових песама, које су настале по изласку књиге, а које смо имали прилике да упознамо, наговештавају да се поменути песников замор може превладати, повративши ону креативну интригу којом је, између осталог, Милишићева поезија и привлачила своје приврженике. Међу њима је и писац ових редова.